

Oponentský posudek kvalifikační práce Štěpán Zachariáš

Po přečtení doprovodného textu, který je součástí kolekce kvalifikačních prací Štěpána Zachariáše je divák příznivě naladěný na zajímavé dílko. Autor píše o dvou zajímavých osudech protagonistů a reflektuje proces tvorby v tom smyslu, že se s mnoha problémy nesetkal a nastalé komplikace se mu podařilo vyřešit. Vstřícně naladěný divák je pak naprosto zklamán. Technická stránka díla je nezvládnutá, hned v úvodu je celá jedna výpověď asynchronní. Obrazově je film velmi chudý, opakují se stejné záběry (vycházející kůň), záběry nemají začátek ani konec. Vše je založené na dvou jednoduchých rozhovorech s protagonisty. Jsem přesvědčen, že jeden z nich vznikl už kdysi v rámci cvičení na práci

s kamerou. Tomu napovídá i technická nevyrovnanost - jeden rozhovor je pěkně natočen (spíše díky automatickým funkcím nové kamery, jak přiznává autor v doprovodném textu). Tvůrce vůbec nevyužil potenciál prostředí, na to, jak měl zajímavé protagonisty věnoval natáčení minimum času. Jediný natáčecí půlden na každém místě je opravdu nedostačující. Z každodenního života na velmi alternativním hospodářství krkonošského písmáka a duchovního myslitele nevidíme téměř nic (již zmíněný opakující se záběr vycházejícího koně) a přitom právě zde se nabízí studnice fotogenie. Popis ubytovny v několika záběrech a jeden záběr paní Evičky (její role vyplývá z doprovodného textu, nikoli z filmu) nemohou dostatečně přiblížit situaci protagonisty tak, jak je v doprovodném textu exponována.

Celek svědčí o zásadním nepochopení smyslu a funkce kvalifikační práce. Jsem přesvědčen, že jde už o několikátou práci tohoto typu, kdy se studentovi nechce psát kvalifikační text a pokouší se svou povinnost obejít tím, že za dva dny natočí a další týden sestříhá dílko, které vůbec neodpovídá požadavkům a zadání kvalifikační práce. Skutečný film či koncipované audiovizuální dílo může vzniknout za den, třeba i v jediném záběru, ale jen ve zcela výjimečných případech. Pro studentské filmy platí spíše pravidlo, že vznikají mnohem déle a s větším úsilím, než díla zkušenějších tvůrců. Proto považuji za nepřijatelné, aby jako kvalifikační práce byly předkládány filmy, natočené bez jakékoli invence za jediný den. Dva protagonisté, jediná půldenní návštěva s kamerou u každého z nich, to nelze brát vážně jako tvůrčí nasazení.

Název filmu Alternativní bydlení je zcela zavádějící: problematika alternativního bydlení se zde neřeší, jde o rozhovory (ani ne portréty) se dvěma různými lidmi „na okraji“. Navíc, co je na standardní ubytovně „alternativního“? Závěrečný titulek "edit, střih" je nepochopitelný, co je míněno editem a co střihem? Pro mne jde o synonyma, ale třeba jsem nevzdělaný v novodobém pojetí profesí.

K obhajobě navrhuji dvě otázky:

Jak dlouho probíhalo natáčení (pokud student odpoví, že u každého z protagonistů déle, než jeden den, kde je potom natočený materiál a proč nebyl použit – ve filmu se objevuje materiál, natočený evidentně v rozmezí asi tří hodin u každého z aktérů)?

Proč je rozhovor na ubytovně, který je stěžejním stavebním prvkem druhého příběhu, situován do kouta proti zdi? Obrazově nešťastné řešení není ani výrazně ošklivé, aby podtrhlo neutěšenost místa (ubytovna), ani esteticky nijak hodnotné, bez využití možností nasvícení (přirozeným či umělým zdrojem – vždyť film je „světlokresba“)? Očekávanou odpověď, že jinde „to nešlo“ nebo „nebylo místo“ nepovažuji za uspokojující a žádám relevantní zdůvodnění, protože volba míst natáčení

a umístění protagonisty v rámu obrazu v obrazovém kontextu je jedním z výrazových prostředků tvůrce.

Celek prozrazuje, že autor práci buď odfláknul nebo na ni nestačil, navrhuji tedy hodnocení dobře a to jen s přihlédnutím ke kontextu pracoviště, na němž dílo vzniklo (není primárně zaměřeno na filmovou průpravu).

Ve Františkově v nešťastný den

výročí okupace Československa vojsky Varšavského paktu 21. srpna 2015

Tomáš Petráň

